

NAGY Lajos

Lajos NAGY

Pour lire
d'autres traductions
de littérature hongroise
en présentation bilingue,
veuillez cliquer ici.

KÉPTELEN TERMÉSZETRAJZ

LE BESTIAIRE SAUGRENU

© magyarról franciára fordította PASTEUR Jean-Louis

© traduit du hongrois en français par Jean-Louis PASTEUR

Kiadás : 1921
Fordítás : 2006-2020

Édition : 1921
Traduction : 2006-2020

A SÜN

A sün, miképpen népies neve: a *sündisznó* is mutatja, a disznófélék családjához tartozik, ahová vele együtt még a házidisznó, a béka, a bolha, a légy, a kukac és az ember is tartoznak.

Nagyságára nézve a sün akkora, mint egy kókuszdió, persze nem egy kis lehámozott kókuszdió, hanem egy nagy háncsos-bozontos kókuszdió; hasonlít is ehhez a kókuszhoz nagy, sűrű töviseivel, viszont, ha lenyúzzák a sünről a tövises bőrét, akkor tényleg csak akkora, mint egy lehámozott kókuszdió.

A sün, illetve sündisznó, miként ez utóbbi neve mutatja, rovarokkal, férgekkel táplálkozik. Különösen szereti a rusznyit és a konyhasvábót. Ezért városban is tartják néhol a sünt, háziállat gyanánt beteszik a konyhába, s ott pusztítja a nevezett rovarokat. Nekem is volt egyszer egy ilyen házi sünöm, igen megszerettem, ő volt a kedvenc állatom. De képzelhetni zavaromat, sőt rettentően félszeg helyzetemet, amikor ellenállhatatlan inger lepett meg, hogy megsimogassam. Ő maga is szerette volna, ezért hízelgően duruzsolt körülöttem, tipegett-topogott, nyújtogatta kecses nyakát, de hát hiába, rettentő végzet: a sünt, bármilyen kedves állat is, és bármennyire szereti is az ember, nem lehet megsimogatni. Már-már arra gondoltam, hogy leborotválom a töviseit; Istenem, milyen szép lehet egy sün tövisek nélkül. De sem finom angol zsillem, sem kézi beretvám, akármeddig szappanoztam is a sün hátát, nem fogta a töviseket. Véleményem szerint a sün csak akkor lesz beretválható, ha majd a technika, mely ezt a problémát, a sün beretválását, eddig elhanyagolta, megoldja a fejszeberotva kérdését.

LE HÉRISSON

Comme l'indique son appellation populaire hongroise de *porc-hérisson*, le hérisson appartient à la famille des suidés, au même titre que le cochon domestique, la grenouille, la puce, la mouche, l'asticot et l'homme.

Pour ce qui est de sa taille, le hérisson est grand comme une noix de coco, non bien sûr une petite noix de coco toute épluchée mais une grande noix de coco encore couverte de son écorce embroussaillée, laquelle n'est d'ailleurs pas sans rappeler sa propre toison de longs piquants. Et la vérité oblige à dire que, si l'on rasait la peau épineuse du hérisson, sa taille se réduirait de fait à celle d'une noix de coco pelée.

Le hérisson, ou plus exactement le porc-hérisson, se nourrit, comme le laisse entendre ce dernier nom, d'insectes et de vers. Il est particulièrement friand de blattes et de cancrelats. C'est pourquoi, même en ville, on adopte ça et là le hérisson, en guise d'animal de compagnie on l'installe dans la cuisine, qu'il débarrasse des insectes susdits. J'eus moi-même naguère un tel hérisson domestique, je l'aimais beaucoup, c'était mon animal favori. Mais imaginez mon embarras, que dis-je, les affres de ma maladroite impuissance lorsque j'étais pris d'une irrésistible envie de le caresser. Lui aussi l'aurait bien voulu : il ronronnait, flagorneur, autour de moi, trottnait, trépignait, me tendait sa tendre nuque, mais en vain hélas ! La destinée est implacable : si charmant que soit cet animal, si aimé qu'il soit de son maître, le hérisson est impossible à caresser. J'ai failli songer à raser ses piquants. Dieu, que ce serait mignon, un hérisson sans épines ! Mais j'eus beau savonner et resavonner le dos du hérisson : ni mes fines lames Gillette, ni mon rasoir-sabre ne purent avoir raison de ses piquants. A mon avis, le hérisson ne deviendra rasable que lorsque la technique, qui jusqu'à présent a négligé ce problème du rasage du hérisson, aura mis au point la hache-tondeuse.

Különben is meggondolandó, hogy aki a sünt szereti, leberetválhatja-e annak töviseit, mert a gyámoltalan sünnnek kemény szögszerű tövisei az egyetlen fegyvere, védelmi eszköze. Ha például a róka, aki szereti a sündisznóoldalast, megtámadja, akkor gömbölyűformára összehúzódik, s a tövisei miatt hozzáférhetetlen, legalábbis élvezhetetlen.

Attól eltekintve, hogy a sünn megeszi a rovarokat, semmi más hasznát nem lehet venni, szóval, ha nem is kártékony, de teljesen haszontalan állat; a füstölt sündisznóhúst sehol nem eszik, töviseiből gombostűt nem készítenek, szobadísznek sem tartják kalitkában, mint a tarka papagájt, énekelni sem tud úgy, mint a kanári, s éppen a tövisei miatt nem alkalmas ölelni sem, s habár egészen szabályos gömbölyűre tud is összezsugorodni úgy, hogy olyan, mint egy futball-labda, azért futball-labdának sem használható, mert az a rossz szokása van, hogyha erősen belerúg a csatár, összezsugorodott állapotából kinyílni kiegészedik.

1920

Au demeurant demandons-nous s'il est légitime, pour qui aime le hérisson, d'en raser les épines : de ce timide animal, ces piquants durs comme des clous sont l'unique protection, l'unique moyen de défense. Quand par exemple l'attaque le renard, grand amateur de côtes de porc-hérisson, il se recroqueville sous forme d'une boule et grâce à ses piquants devient insaisissable, ou à tout le moins rebutant.

S'il a le mérite de dévorer les insectes, on ne peut néanmoins lui trouver aucun autre usage : en clair, sans être nuisible, le hérisson est un animal totalement inutile ; on ne consomme nulle part la viande grillée de porc-hérisson, on ne fabrique pas non plus d'épingles avec ses piquants, on ne le met pas non plus en cage pour la décoration, comme on le fait du perroquet multicolore, il ne sait pas non plus chanter comme un canari ; précisément à cause de ses épines, il ne convient pas davantage comme chien de salon et, quoiqu'il soit capable de se rouler en une boule aussi parfaitement régulière qu'un ballon de football, il ne peut pas même en faire office à cause de cette mauvaise habitude qu'il a, chaque fois que l'attaquant l'emploie à un shoot vigoureux, de perdre dans des contorsions de douleur son état sphérique.